

BIULETYN

472

Solidarność

NSZZ "SOLIDARNOŚĆ" ZIEMIA RADOMSKA

13.05.2000 r.

Z REGIONU

Bezrobocie

Dodatkowe 6 milionów złotych na zwalczanie bezrobocia w Powiecie Radomskim!

Dzięki staraniom przedstawicieli Związku w parlamencie, a szczególnie pracy senatora Zdzisława Maszkiewicza, Radom i Powiat Radomski dostał dodatkowe 6 milionów zł na aktywne formy zwalczania bezrobocia.

Szanowny Pan

Zdzisław Maszkiewicz

Senator Ziemi Radomskiej

Uprzejmie informuję pana Senatora, że w związku ze szczególnie trudną sytuacją na rynku pracy w Radomiu pan premier Longin Komołowski podjął decyzję o przekazaniu dodatkowo 6035 tys. zł na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu w Powiecie Radomskim.

Z poważaniem:

Grażyna Zielińska

Prezes Krajowego Urzędu Pracy

W dniu 29.05.2000 r. o godz. 13.00 w siedzibie Zarządu Regionu odbędzie się spotkanie z wybranymi przez KZ NSZZ „Solidarność” Społecznymi Inspektorami Pracy.

Celem spotkania będzie wymiana doświadczeń w działaniu na rzecz poprawy warunków BHP, przygotowanie kursu dla S.I.P.
Zaprasza

*Senator RP Zdzisław Maszkiewicz
Koordynator ds. BHP Józef Witeczak*

To nie koniec zamierzeń rządu w tej sferze polityki społecznej.

Rada Ministrów przyjęła dokumenty opracowane przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej:

a/ informację na temat sytuacji na rynku pracy oraz o działaniach rządu zmierzających do wzrostu zatrudnienia i ograniczenia poziomu bezrobocia;

b/ wniosek o przekazaniu do Sejmu „Narodowej strategii wzrostu zatrudnienia i rozwoju zasobów ludzkich 2000-2006” przyjętej przez rząd 4 stycznia 2000 r. W 1999 r. zmniejszyła się o 100 tys. liczba pracujących w gospodarce narodowej, wzrosła zaś o 500 tys. liczba bezrobotnych. Na tę niekorzystną sytuację na rynku pracy decydujący wpływ miały następujące czynniki:

- ujawnienie się osób, które przez status bezrobotnego pragnęły otrzymać składkę ubezpieczenia zdrowotnego;
- zwiększony napływ na rynek absolwentów szkół w związku z obserwowanym wyżym demograficznym;
- znaczne ograniczenie działalności produkcyjnej, handlowej i usługowej w związku z kryzysem rosyjskim;
- przyspieszenie procesów restrukturyzacji gospodarki.

Stopa bezrobocia w końcu 1999 r. osiągnęła poziom 13 proc., tj o 2,6 punkta procentowego wyższy niż w 1998 r.

W I kwartale 2000 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy w końcu marca br. wyniosła 2.533,6 tys. osób. Łącznie w I kwartale 2000 roku bezrobocie wzrosło o 183,8 tys. osób, podczas gdy w analogicznym okresie 1999 r. wzrost liczby bezrobotnych był prawie dwukrotnie wyższy i wyniósł 339,0 tys. osób.

W I kwartale tego roku obserwuje się także stopniową poprawę płynności bezrobocia. W kolejnych miesiącach odnotowano nie tylko mniejszy „napływ” bezrobotnych (w styczniu - 249,4 tys., w lutym 192,5 tys., w marcu 174,6 tys.), ale również wzrost odpływu z bezrobocia wynikający w głównym stopniu ze wzrostu liczby bezrobotnych, którzy podejmują stałą pracę, jak objętych subsydiowanymi formami aktywizacji zawodowej.

Należy stwierdzić pewne przesłanki stabilizacji sytuacji na rynku pracy, do których można zaliczyć m.in.:

- wyraźne spowolnienie tempa wzrostu liczby bezrobotnych. Wzrost liczby bezrobotnych w marcu był prawie 10-krotnie słabszy niż w lutym i wyniósł 5,6 tyś. osób.

- wzrost liczby ofert pracy. W styczniu urzędy pracy miały do dyspozycji 38,3 tyś. ofert pracy, w lutym 41,6 tyś., w marcu 50,8 tyś.

- poprawę płynności rynku pracy, wyrażającą się wzrostem liczby bezrobotnych podejmujących pracę oraz liczby bezrobotnych kierowanych na szkolenie. We wszystkich miesiącach 1999 r. liczba ofert pracy zgłoszonych do urzędów pracy była niższa niż przed rokiem. Utrzymywał się jednak wysoki udział ofert pracy sektora prywatnego. Najwięcej ofert pracy napłynęło od pracodawców z województw: mazowieckiego, dolnośląskiego, pomorskiego i wielkopolskiego. Najmniej natomiast z województw: świętokrzyskiego, podlaskiego, opolskiego i lubuskiego. Biorąc pod uwagę działalność gospodarczą pracodawców, największa ilość ofert pracy w 1999 r. została zgłoszona z następujących działów: działalność produkcyjna - 185,4 tyś., handel hurtowy i detaliczny 122,2 tyś., budownictwo - 83,4 tyś., administracja publiczna - 77, 9 tyś. Największe zapotrzebowanie pracodawcy zgłaszali na zawody sklasyfikowane do takich wielkich grup zawodowych jak: robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy - 174, 3 tyś. ofert pracy, robotnicy przy pracach prostych - 162, 1 tyś., pracownicy usług osobistych i sprzedawcy - 101,1 tyś.

4 stycznia 2000 r. Rada Ministrów przyjęła Narodową strategię wzrostu zatrudnienia i rozwoju zasobów ludzkich na lata 2000-2006.

Strategia formułuje cele dla polityki rynku pracy i środki osiągnięcia tych celów.

Struktura przedmiotowa Strategii uwzględnia zalecany w krajach Unii Europejskiej, sposób wyróżniania węzłowych kategorii problemowych - tzw. filarów, na których winny wspierać się narodowe polityki zatrudnienia:

1. Poprawa zatrudnienia poprzez rozwój m.in. kwalifikacji pracowników tzn. stwarzanie możliwości kształcenia przez całe życie.
2. Rozwój przedsiębiorczości. Konieczne jest stworzenie zestawu środków ułatwiających podejmowanie działalności gospodarczej i tworzenie nowych miejsc pracy. Nowe miejsca pracy są szczególnie pożądane w sferze usług.
3. Poprawa zdolności adaptacji przedsiębiorstw i pracowników do warunków zmieniającego się rynku. Oznacza to konieczność stworzenia mechanizmów elastycznego reagowania systemu pracy na wyzwania

gospodarcze. Niezbędne jest więc zbudowanie nowego, bardziej efektywnego modelu regulacji stawków pracy w taki sposób, by ułatwić dostosowanie przedsiębiorstwa do zmieniających się wymogów rynku, a bezpieczeństwo pracobiorców opierać na zwiększeniu dostępności nowoutworzonych miejsc pracy.

4. Wzmocnienie polityki równości szans na rynku pracy. Oznacza to konieczność zaniechania praktyk dyskryminacyjnych na rynku pracy, zwłaszcza wobec kobiet i mniejszości narodowych.

Gama propozycji klasyfikowana w opisanych wyżej kategoriach jest szeroka. Mówi ona zarówno o skonaleniu systemu podatkowego, pomocy kapitałowej i uelastycznieniu prawa pracy jak i o konieczności powszechnego modernizowania kształcenia zawodowego, doskonalenia procesów pośrednictwa pracy i doradztwa zawodowego.

□ Zakusy na Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli?

czyli... Anonim uprzejmie w ankiecie donosi

Lewicowy Zarząd Miasta po usiłowaniu wdrożenia reformy oświaty, które spowodowały protesty uczniów i nauczycieli kilku radomskich szkół średnich (pisaliśmy o tym czas jakiś

Temu na łamach „Biuletynu”), wziął sobie za cel Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli. Nie byłoby w tym dziwnego, gdyby nie fakt, że ocena pracy ODN ma się odbywać na podstawie anonimowej ankiety. Co więcej, byłoby to rzeczą zupełnie normalną - szefem ww. jest radna AWS Marzena Wróbel, która była poprzednio jedną z najgorętszych obrończyni szkół zagrożonych likwidacją. Prezentujemy pismo w tej sprawie:

PAN PREZYDENT m. Radomia

ADAM WIODARCZYK

W końcu kwietnia podlegający Panu wiceprezydent Janusz Wieczorek przesłał do wszystkich szkół anonimowe ankiety zawierające pytania, mające ocenić pracę Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Radomiu. Wszyscy nauczyciele, również ci, którzy nie byli udziału w żadnych szkoleniach, mają wypowiedzieć się o pracy Ośrodka.

Jest to naruszenie kompetencji organu nadzoru pedagogicznego, jakim jest Kuratorium Oświaty w Warszawie. W ubiegłym roku szkolnym Radomianin wolał ok. dwudziestoosobową grupę metodyków, która w stosunku do lat wcześniejszych została zmniejszona o 10 osób, mimo iż ilość zadań zwią-

zanych z wprowadzaniem reformy oświaty się zwiększyła. Ludzie ci opiniowali pracę nauczycieli, prowadzili warsztaty metodyczne, udzielali indywidualnych porad, niektórzy z nich prowadzili zajęcia na kursach doskonalących i kwalifikacyjnych.

Jak już z tego wyciszenia wynika, mieli mnóstwo zadań, które wykonywali. W ankiecie przesłanej przez Wydział Oświaty do szkół nie zostały one wyodrębnione. Pytam również Pana Prezydenta, jaka jest gwarancja bezstronności pracowników Wydziału.

Czy zagwarantowano proceduralną uczciwość tego typu badań; czy prawdą jest, że członkowie dyrekcji Wydziału Oświaty pracują dodatkowo w konkurencyjnych w stosunku do ODN placówkach niepublicznych i w związku z tym mogą być sami bezpośrednio zainteresowani złym wynikiem tych ankiet? Oczekuję, że odpowie Pan na wszystkie w/w pytania.

Trudno w kontekście całej tej sprawy nie dopatrzeć się aspektu politycznego

i nie zinterpretować tych działań jako zorganizowanej nagonki na dyrektora ODN p. Marzenę Wróbel - radną RM Radomia. Mimo wszystko mam nadzieję, że wycofa się Pan z całej tej niesmacznej sprawy i zobowiąże podległych Panu urzędników do przestrzegania elementarnych zasad współżycia społecznego. Z poważaniem:

Wiceprzewodniczący ZR
Zbigniew Dziubasik

□ Wydarzenia

- 7 maja 2000 r. - Delegacja ZR z przewodniczącym senatorem Zdzisławem Maszkiewiczem uczestniczyła w uroczystościach „Gielniów 2000” zorganizowanych przez tamtejszy zarząd Gminy i Ochotniczą Straż Pożarną. W ich trakcie odbyło się m.in. przekazanie przez Ministra Obrony Narodowej Romualda Szeremietiewa jednostce OSP w Goździkowie wozu strażackiego.

- 9 maja 2000 r.:

- Konferencja prasowa senatora Zdzisława Maszkiewicza, w trakcie której przedstawił on i omówił bieżące wydarzenia społeczne, gospodarcze i polityczne w Regionie.

- wiceprzewodniczący ZR Zbigniew Dziubasik interweniował u prezesa RSM ws. ustaleń płacowych i zwolnień pracowników

- 11 maja 2000 r.

3 członków ZR- Zdzisław Maszkiewicz, Zbigniew Dziubasik, Kazimierz Staszewski - uczestniczyło jako przedstawiciele „S” w posiedzeniu Rady Regionalnej RS AWS. Prezydium Rady przedstawiło oraz stan prac nad „Programem dla Mazowsza” na bazie programów cząstkowych tworzonych na terenie byłych województw

(w tym i Radomskiego). Omówiono też sytuację w samorządach lokalnych i powiatowych pod kątem koalicji zawieranych z SLD Rada wydała uchwałę potępiającą wchodzenie w takie sojusze - patrz Warszawa i Węgrów.

- Zbigniew Dziubasik reprezentował przed Sądem Okręgowym w Radomiu pracownika ZGKM w Pionkach, któremu w niezgodny z prawem sposób aneksowano umowy o pracę, zamiast podpisać z nim umowę na czas określony.

- 12 maja 2000 r. - rzecznik prasowy ZR Zbigniew Dziubasik poprowadził cotygodniową audycję w Radiu „Ave”.

□ Negocjacje ws. zwolnień w „Łuczniku”.

12 maja przedstawiciel 4 działających w ZM „Łucznik” podpisał z zarządem przedsiębiorstwa porozumienie dotyczące planowanych zwolnień pracowników. Z Zakładu odejdzie ok. 170 osób (liczba ta zależy od tego czy osoby posiadające uprawnienia np. do świadczeń przedemerytalnych dostarczą na czas odpowiednie dokumenty).

I tak, na świadczenia przedemerytalne odejdą pracownicy posiadający prawa do świadczeń przedemerytalnych w wysokości takiej jak emerytura lub świadczeń przedemerytalnych EWK lub z innego niż rozporządzenie Rady Ministrów ws. zbrojeniówki (kobiety 55 lat - 20 lat pracy, mężczyźni 60 lat - 25 lat pracy).

Odejdą też: pracownicy dla których nie ma pracy przy realizacji zadań spółki, przebywający na urloпах bezpłatnych, wychowawczych oraz posiadający prawo do zasiłku przedemerytalnego w wys. 160 % zasiłku dla bezrobotnych.

Przewodniczący MK „S” w „Łuczniku” Zbigniew Cebula powiedział nam m.in. - **Uczestnictwo w procesie zwalniania pracowników należy do najtrudniejszych zadań związków zawodowych, tym bardziej, że ani związek ani pracodawca nie może nikomu zadośćuczynić w żaden sposób za utratę pracy. Do końca listopada br. Zobowiązaliśmy dyrekcję do podjęcia działań w celu objęcia pracowników zwolnionych specjalnym programem realizowanym przez PUP z środków KUP w celu np. zatrudnienia ich na nowych stanowiskach pracy zgodnie z kwalifikacjami lub przekwalifikowania ich. Dobrze byłoby gdyby każdy ze zwalnianych otrzymał propozycje pracy w mieście. Podpisane porozumienie uważam osobiście za lepsze od najlepszego regulaminu zwolnień przygotowanego przez zarząd spółki.**

□ INTERWENCJE / OPINIE

1. OPINIA

do wniosku UM i G w Grójcu z dnia 05.04.2000 r. znak: GK - 7124 - I - 272/2000 dot. projektu uchwały Rady Miejskiej w Grójcu w sprawie: ustalenia wysokości czynszu regulowanego.

Zgodnie z projektem uchwały Rady Miejskiej w Grójcu w sprawie jak wyżej, proponuje się podwyższenie maksymalnej stawki czynszu regulowanego

Z 1,81 zł/m kw. do 2,50 zł/m kw. tj. wzrost aż o 38,1 %, przekraczając wielokrotnie założony na r.b. wskaźnik inflacji (5,7 %).

Przy tak wysokim wzroście stawki, w „Uzasadnieniu” praktycznie pominięto merytoryczne wyjaśnienie kwestii związanych z tą propozycją.

Szczególnie brak danych w zakresie kształtowania się wysokości średniej stawki czynszu przed i po proponowanym wprowadzeniu nowych stawek, wpływów i kosztów na przestrzeni minimum ostatnich 2 - ch lat, zamierzeń w zakresie usprawnienia gospodarki zasobami mieszkaniowymi itp.

Biorąc powyższe pod uwagę, negatywnie opiniujemy projekt uchwały Rady Miejskiej w Grójcu w sprawie podwyższenia stawek czynszu regulowanego za lokale mieszkalne. Uważamy bowiem, że nadmierny wzrost tych stawek może doprowadzić do zaniechania dokonywania opłat czynszu przynajmniej przez część mieszkańców gminy – użytkowników lokali mieszkalnych, pogłębiając występującą dekapitalizację mieszkań.

2. O P I N I A

Do projektu uchwały Rady Miejskiej w sprawie zmiany uchwały Nr 170/99 Rady Miejskiej w Radomiu z dnia 25.10.99 r. dot. ustalenia cen urzędowych oraz opłat dodatkowych za przewozy środkami zbiorowej komunikacji miejskiej w Radomiu – wniosek Prezydenta Miasta Radomia z dnia 11.04.2000 r., znak :RG II 0717/67/2000.

Odpowiadając na ww. wniosek, nie wnosimy zastrzeżeń do zmian zawartych w ust. 1 i 2 par. 1 projektu powyższej uchwały tj. podwyższenia opłat za przejazdy bez ważnego biletu z 70 zł. do 80 zł oraz wzrostu opłat karnych „za zabieranie ze sobą do środka transportowego rzeczy wyłączonych z przewozu ..” z 28 zł do 32 zł. Uważamy bowiem, że każde przedsięwzięcie zmierzające do ograniczenia przejazdów bez ważnego biletu wpływa pozytywnie na wyniki ekonomiczno – finansowe komunikacji autobusowej w Radomiu, a tym samym zmniejsza naciski na wzrost opłat za te usługi. Jednocześnie jesteśmy przeciwni skreśleniu ust.3 par. 10 uchwały Nr 170/99 o następującym brzmieniu:

„W przypadku uiszczenia opłaty dodatkowej ciągu 3 dni od daty wystawienia dokumentu zobowiązującego do uiszczenia tej opłaty, wysokość opłat dodatkowych ustalonych w sposób określony w par. 10 ust. 2 , pkt 1 i 2 obniża się o 50%”. Wynika to stąd, że zapis ten m.in. wpływa wychowawczo na pasażerów bez ważnego biletu a także przyspiesza w ok. 30% ściągalność należności z tytułu opłat karnych do kas ZTM.

Jednocześnie podkreślamy, że uchwała Nr 170/99 Rady Miejskiej została podjęta wbrew naszej negatywnej opinii. Nadmiernie wysokie opłaty za usługi komunikacji zbiorowej prowadzą bowiem m.in. do wzrostu ilości „pasażerów na gapę” tym bardziej, że sytuacja materialna większości społeczeństwa miasta ogólnie znanych powodów, ulega systematycznemu pogarszaniu.

Z PRAC KK

Stanowisko Prezydium KK nr 54/2000 ws. wzmocnienia instytucji rynku pracy

Od 1998 roku notuje się w Polsce słabszy wzrost gospodarczy oraz związany z tym spadek zatrudnienia i wzrost bezrobocia rejestrowanego. W rezultacie na rynku pracy znajduje się około 730 tyś. bezrobotnej młodzieży w wieku 18-24 lat (31% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych), około 908 tyś. bezrobotnych długotrwale bezrobotnych (około 40% ogółu), ponad 1 milion bezrobotnych wsi (około 46%), ponad 1.300 tyś. bezrobotnych kobiet (około 56,6%) oraz ponad 1.795 tyś. bezrobotnych bez prawa do zasiłku (około 76,4% ogółu). Stopa bezrobocia w końcu 1999 roku osłabła się przy ogólnej liczbie 2.528 tyś. zarejestrowanych bezrobotnych. W tej liczbie około 70% bezrobotnych posiada kwalifikacji zawodowych. Od 1997 roku w pracy zgłaszanych przez pracodawców do powiatowych urzędów pracy: z 915,8 tyś w 1997 roku do 680,7 tyś w 1999.

Komisja Krajowa NSZZ „Solidarność” ciągle zwraca całą uwagę na zagrożenia na polskim rynku pracy, uważając, że rozwiązaniem rokującym szansę na poprawę tej sytuacji musi stać się interwencjonizm państwowy: poprzez rządowe i samorządowe programy ożywienia gospodarczego (m.in. politykę przemysłową i regionalną), ochronę polskiej przedsiębiorczości, nictwa i nauki, promocję eksportu, wsparcie finansowe małych i średnich przedsiębiorstw oraz wzmocnienie instytucji działających na rynku pracy (takich jak rządowa administracja pracy, Fundusz

Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, Agencja Rozwoju Przemysłu S.A., lokalne agencje rozwoju, fundusze poręczeniowe itp).

Niestety, rządową administrację pracy zlikwidowano, zadania państwa przekazano samorządom, nie zapewniając jednocześnie środków na zagwarantowanie podstawowych usług na rynku pracy. Fundusz Pracy - podstawowy instrument ekonomiczny łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji osób pozostających bez pracy - jest z każdym rokiem mniejszy i słabszy: dotacja budżetowa do niego za lata 1997-99 zmniejszyła się z 682,32 zł na bezrobotnego do 467,04 zł, a deficyt środków w Funduszu Pracy sięga aktualnie kwoty 600 mln zł. Wydatki Funduszu na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu spadły z poziomu 25,5% (1997 r) do poziomu 22,9% (1999 r) Ponadto jest już oczywiste, że wprowadzony w roku 2000 system algorytmicznego zasilania powiatów pogorszy znacząco wszystkie wyżej wskazane relacje

Komisja Krajowa w swoich opiniach ostrzegła, że może zabraknąć środków na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu w roku 2000 z powodu niedoszacowania liczby bezrobotnych. Okazuje się, że w tym roku może zabraknąć środków Funduszu Pracy na wypłatę zasiłków dla bezrobotnych oraz zasiłków i świadczeń przedemerytalnych, a już dziś w powiatach nie ma środków na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu

Zdaniem Prezydium Komisji Krajowej w tej sytuacji Minister właściwy ds pracy winien uzyskać brakujące środki dla Funduszu Pracy z rezerwy rządowej, z oszczędności z tytułu obsługi zadłużenia zagranicznego i krajowego lub z podniesionej składki pracodawców (z 2,45 do 2,600/’o podstawy wymiaru składki) albo z rezerwy budżetowej Ministerstwa Finansów, Należy też lepiej wykorzystywać Urzędy Skarbowe do kontroli prawidłowości egzekwowania należnych podatków. Prezydium KK proponuje również następujące działania.

- zmianę w trybie pilnym przepisów prawnych tak, aby zwolnić urzędy pracy z opłacania składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby zarejestrowane jako bezrobotne,
- ograniczenie robót publicznych, gdyż środki na nie przeznaczone okazują się najmniej efektywnie wykorzystane wśród aktywnych form pomocy,
- przekazanie wojewodom wydziałów kontroli pracy nielegalnej,
- pilne dekapitalizowanie Agencji Rozwoju Przemysłu S.A. w celu restrukturyzacji branż przemysłu obronnego, hutniczego i górniczego połączonej z wypłacaniem odpraw pracowniczych.
- zastąpienie w bieżącym roku algorytmicznego zasilania powiatów z Funduszu Pracy przez. kontraktowanie zadań

Prezydium KK uznaje natomiast za szkodliwe dla

pracowników i osób bezrobotnych wszelkie propozycje Ministra Finansów zaostżenia przepisów w zakresie uzyskiwania zasiłków dla bezrobotnych, zasiłków i świadczeń przedemerytalnych oraz ograniczenia ich wysokości. Równie szkodliwy jest powrót do propozycji połączenia Funduszu Pracy z Funduszem Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych. W sytuacji tak dużego bezrobocia rejestrowanego i równie wielkiego nie-rejestrowanego należy wzmocnić instytucje rynku pracy, a nie je osłabiać

OKRUCHY WSPOMNIENIÓW (6)

Maria Bartuła

3 maja i nie tylko

W pewnym okresie do „Hubala” przybył nowy pedagog-Marek Woźniak. Był to pedagog o jakim można sobie tylko pomarzyć. Młody, tuż po studiach, pełen zapału i niesamowitego poświęcenia, oddania dla młodzieży, szczególnie tej, której życie nie oszczędziło bólu. Marek odwiedzał domy swoich podopiecznych, robił wszystko, co było tylko możliwe, by pomóc najbardziej potrzebującym. Często chodziłam wraz z Markiem do domów moich wychowanków i stąd bliżej poznałam metody pracy Marka, ale niestety, Marek nie mógł podobać się towarzyszom, gdyż był zbyt głęboko religijny. Ktoś widział Marka klęczącego i zatopionego w modlitwie w Radomskiej Katedrze, no i padło przypuszczenie, że Marek to chyba ukryty zakonnik i na wszelki wypadek szanowna dyrekcja zwolniła jednego z najlepszych pedagogów z pracy. Czyż to nie przykład szczytu głupoty i podłości? Marek wyprowadził się do babci, do Białobrzegów Radomskich i tam zajął się hodowlą świnek - musiał jakoś egzystować. W 1990 roku odwiedził mnie, wcześniej przebywał w Niemczech, wydał 3 książki związane z pewną dziedziną medycyny, wrócił do kraju i następnie pracował i chyba nadal pracuje przy jakimś lekarzu, jest irydologiem. A młodzież straciła jednego z najlepszych pedagogów.

Każdego roku 3 maja, 25 czerwca i 11 listopada uczestniczyliśmy w uroczystej mszy świętej (najczęściej w kościele Ojców Jezuitów), a następnie szliśmy pod Pomnik Ofiar Czerwca, gdzie składaliśmy kwiaty i manifestowaliśmy śpiewając patriotyczne pieśni. Wokół otaczało nas sławetne ZOMO, SB, MO. Czegóż to esbecy nie robili, by nie dopuścić do manifestacji, a my mimo wszystko szliśmy trzymając się za ręce, a wokół nas tłumy ludzi. Podczas jednej z manifestacji esbecy powyrywali nam z szeregu dużo młodych, między innymi mojego ucznia-Grześka Ochnię. Za

➤ kilka dni odbyła się rozprawa chłopca, a ja zgłosiłam się jako była wychowawczyni i świadek. "Wychowywałam moich wychowanków w poczuciu głębokiego patriotyzmu i poszanowania tradycji, a uczestniczenie w manifestacji 3 maja jest obowiązkiem każdego Polaka" - stwierdziłam. Esbecki prokurator nie umiał mi odpowiedzieć, gdy zapytałam się go, czy był kiedykolwiek na Jasnej Górze, i czy zdaje sobie z tego sprawę, że u nas Polaków miłość Boga i Polski spletają się ze sobą. Odpowiedziało mi głucho milczenie. Słyszałam tylko protesty przewodniczące

go rozprawy, ale udawałam, że nie słyszę. W wyroku uwzględniono moje zeznania i Grzesiek otrzymał tylko karę pieniężną. Po upadku komuny Grzesiek wyjechał do USA, straciliśmy ze sobą kontakt. W tym czasie kiedy ja przebywałam na sali rozpraw, esbecy dzwonił do szkoły i pieklili się, co robi poza szkołą Bartulowa. Przecież w tej chwili powinna uczyć (widocznie miał mój rozkład zajęć), zastępca dyrektora, przyzwoity człowiek, odpowiedział, że zwolnił mnie, gdyż dałam zastępstwo i złożyłam podanie. Pan S. miał poważne kłopoty w związku z moim zwolnieniem.

+ Jan Chrapek Biskup Radomski

OBLICZA UBÓSTWA (cz.II)

LIST PASTERSKI BISKUPA RADOMSKIEGO
NA TEMAT BIEDY I UBÓSTWA
Wielki Post 2000

Kościół od samego początku w swym nauczaniu i praktycznej działalności tak wiele miejsca poświęcał pomocy ubogim, choć ustami kolejnych papieży w społecznych encyklikach od *Rerum novarum* po *Centesimus annus* jednoznacznie i zdecydowanie stawiał po stronie biednych, potępiając wszelkie formy wyzysku i niesprawiedliwości oraz wskazując środki poprawy sytuacji ludzi doświadczających wielorakiej biedy [...] Dlatego też Ojciec święty u progu trzeciego tysiąclecia przypomina: *Jakże nie potwierdzić bardziej zdecydowanie opcji preferencyjnej Kościoła na rzecz ubogich i odepchniętych? Należy wręcz stwierdzić, że działalność na rzecz sprawiedliwości i pokoju w świecie takim jak nasz, naznaczonym przez liczne konflikty i niedopuszczalne nierówności społeczne i ekonomiczne jest kluczowym aspektem...* ("Tertio millennio adveniente" 51). Stąd potrzeba ciągłej, pogłębionej refleksji nad przejawami ubóstwa w otaczającym nas świecie oraz możliwościami konkretnego zaangażowania się Kościoła po stronie ubogich.

OBLICZA UBÓSTWA

5. W pojęciu ubóstwa kryje się bardzo wiele treści. Zda się ono być dla człowieka przekleństwem a jednocześnie odnajdujemy je jako ewangeliczne błogosławieństwo. Wydaje się być czymś wybitnie materialnym a zarazem. Jak niewiele innych spraw, dotyka egzystencji człowieka w samej jego duchowej głębi, dotyczy wprost jego ludzkiej godności. Ta złożoność treści pojęcia ubóstwa każe Janowi Pawłowi II rozróżnić ubóstwo materialne, duchowe i błogosławione ("List na Wielki Post 1998 r."). Najczęściej mówimy o tym pierwszym, bo ono jest najbardziej widoczne. Widoczne jest tak bardzo i w naszej radomskiej diecezji. Dotyka tak wielu ludzi i rodzin wokół nas, że nie można na to przy-

mknąć oczu, tym bardziej, że istnienie tego ubóstwa graniczącego z nędzą jest we współczesnym świecie prawdziwym skandalem, (...) wobec którego nie może pozostać obojętne sumienie tych, którzy są w stanie mu przeciwdziałać - jak we wspomnianym "Liście" - stwierdza Ojciec święty.

Kim są współcześni ubodzy? Jakie są przejawy ubóstwa i nędzy wokół nas i w nas? Czy i jak możemy im przeciwdziałać? Kościół radomski wraz z całym Kościołem w Polsce i całym Kościołem powszechnym, nie może nie podejmować prób odpowiedzi na te pytania, aby potem w sposób autentyczny i skuteczny świadczyć o Ewangelii. Nie możemy także przyrykać oczu na ten problem w naszej diecezji i regionie.

6. W Starym Testamencie znajdujemy trzy podstawowe kategorie ludzi ubogich: obcy, sierota, wdowa. W *Księdze Powtórzonego Prawa* czytamy: *Obcy, sierota, wdowa, którzy są w twoich murach, będą jedli i nasycą się, aby cię błogosławił Pan, Bóg twój, w każdej pracy twojej ręki, którą się podejmiesz* (14,29). Los obcego (przybysza, emigranta) każe nam spojrzeć szerzej, poza ramy konkretnej, zamkniętej wspólnoty, w której żyjemy. Chodzi o to, aby wezwania do solidarności międzyludzkiej nie ograniczać jedynie do swoich. Stąd starotestamentalne prawo stawiane: *Nie będziesz niesprawiedliwie gnębił najemnika ubożego i nędznego, czy to będzie brat twój, czy obcy (Pwt 24,14)*. Obcy pozwala nam ponadto zrelatywizować i spojrzeć z dystansem na własne potrzeby oraz braki. To być może obiektem marzeń. *Niech więc będzie zgorszeniem dla ludzi fakt - stwierdza Sobór Watykański II - że niektórzy narody, w których często większość obywateli szczyci się imieniem chrześcijańskim, ophywają w*

dostatek dóbr, podczas gdy innym brak koniecznych rzeczy do życia i trapi je głód, choroby i bieda wszelaka ("Gaudium et spes. Konstytucja duszpasterska o Kościele w świecie współczesnym" 88). W tej perspektywie należy rozróżnić pomiędzy ubóstwem a poczuciem bycia ubogim. W epoce mocno oddziaływujących na człowieka mediów, mamy często do czynienia z sytuacją, w której ktoś/ konfrontując się - głównie za pośrednictwem telewizji - z poziomem życia bardzo bogatych państw i grup społecznych albo z w wymaginowanym światem reklamy, zaczyna czuć się człowiekiem materialnie ubogim. Przestaje dostrzegać realne problemy konkretnych ludzi obok, nie mówiąc już o rzeczywistej biedzie w wielu innych państwach. Oznacza to, że subiektywne poczucie bycia ubogim nie zawsze odpowiada rzeczywistości, a niekiedy jest po prostu formą frustracji, mającej swoją dodatkową przyczynę w duchowej pustce, czyli braku ewangelicznego ubóstwa duchowego.

7. *Wdowa i sierota* to kategorie, które wskazują na wagę więzów rodzinnych, będących źródłem materialnego zabezpieczenia i moralnego oparcia. Dlatego też ci, którzy z jakichś powodów utracili te więzy i relacje, doświadczają rzeczywistego ubóstwa i powinni być szczególnym przedmiotem troski wspólnoty wierzących. W pewnym sensie sierotą jest również człowiek, który nie posiada ładu wewnętrznego, zagubił się, ucieka od siebie samego i od własnego sumienia. Kościół od początku swęgo istnienia podejmował to zadanie, chociaż nie bez trudności, o czym świadczy np. fragment z *Dziejów Apostolskich: Zaczęli helleniści szemrać przeciwko Hebrajczykom, że przy codziennym rozdawaniu jałmużny zaniedbywano ich wdowy* (por. 6/1). Z drugiej strony, biblijne odwoływanie się do losu wdowy i sieroty pokazuje, że walka z ubóstwem i nędzą jest w gruncie rzeczy walką o rodzinę. Innymi słowami, wszelkie działania na rzecz rodziny służą pomniejszaniu obszarów biedy w społeczeństwie. Trzeba tu podkreślić, że odpowiedzialność państwa za obywateli oraz solidarność na poziomie administracji państwowej i samorządowej, choć jest zasadniczą dla rozwiązania wielu problemów społecznych, nigdy nie będzie w stanie zastąpić solidarności i pomocy opartej na więzach rodzinnych.

8. Ewangeliczna opcja na rzecz ubogich najpełniej wyraża się w *Mateuszowej* przypowieści o sędziu ostatecznym, w której Jezus utożsamia się z różnymi grupami ubogich: *Bo byłem głodny, a daliście Mi jeść; byłem spragniony, a daliście mi pić; byłem przybyszem, a przyjęliście Mnie; byłem nagi, a przyodzialiście Mnie; byłem chory, a odwiedziście Mnie; byłem w więzieniu, a przyszliście do Mnie* (Mt 25/35-36). Stosunek do ubogich okazuje się być podstawowym kryterium naszej relacji z Bogiem. Należy rozumieć, że głodni, spragnieni, to ludzie doświadczający ubóstwa rozumianego jako brak środków potrzebnych do życia. Ogromna rzesza bezdomnych pokazuje nam, że tacy ludzie żyją wokół nas, przy czym sama bezdomność - bez względu na różnorodność jej przyczyn - jest ostatecznym skutkiem procesu ubożenia i popadania w nędzę. Za skraj-

nym ubóstwem materialnym kryje się niejednokrotnie tzw. ubóstwo społeczno-kulturowe. Tym terminem można określić swego rodzaju nieprzystosowanie do życia w społeczeństwie, co staje się szczególnym problemem w okresie wielkiego przyspieszenia przeobrażeń ekonomicznych - skądinąd koniecznych. Ponadto trudności w nadążaniu za społeczno-gospodarczymi przemianami mogą spychać człowieka w tzw. ubóstwo bierne, czyli przeświadczenie o własnej niemocy i poczucie skazania na życiową porażkę. Wiąże się to zwykle z ugruntowanym przekonaniem o swoistym determinizmie, którego nie można przełamać, z przypisywaniem swego trudnego położenia losowi, którego nie można odmienić a także obarczaniem odpowiedzialnością za swój los wyłącznie *innych*: rządu, polityków czy innych personelizowanych bądź zinstytucjonalizowanych sił zewnętrznych. To sytuowanie przyczyn własnej biedy *poza sobą* skutkuje biernością i niepodjęciem żadnych konkretnych działań w kierunku poprawy swego położenia. Problem staje się tym bardziej dramatyczny, że ta postawa swoistego *przystosowania do ubóstwa* jest przekazywana i utrwalana w rodzinie, tak że w bardzo wielu przypadkach możemy zaobserwować w ubogich rodzinach *wyuczoną bezradność dzieci i młodzieży*. Mamy wówczas do czynienia z tzw. *kulturą ubóstwa*, w której obyczaj i tradycja bycia ubogim wraz z towarzyszącymi im postawami i zachowaniami przekazywany jest w procesie socjalizacji młodemu pokoleniu. Zauważenie faktu, iż ubóstwo ma nie tylko wymiar materialny, ale przede wszystkim kulturowy, a więc wiąże się ze wszystkimi aspektami życia jednostki i rodziny, jest niezmiernie ważne, gdyż pokazuje, że ograniczenie walki z ubóstwem wyłącznie do pomocy materialnej jest nieskuteczne a nawet szkodliwe, ponieważ utrwała stan bezradności i uzależnienia od innych.

9. Powyższym przejawom ubóstwa towarzyszy ubóstwo życia publicznego, czyli brak zaufania do klasy politycznej, a nawet do samych mechanizmów funkcjonowania państwa. Całe grupy społeczne czują się oszukane, a jednocześnie bezsilne. Ten rodzaj zachowania można dostrzec bardzo wyraźnie i w naszym regionie. Osłabia to i tak jeszcze bardzo wątłe w Polsce przejawy społeczeństwa obywatelskiego, które bazując na aktywności obywateli, ich zdolności do samoorganizacji i licznych wolontariackich organizacjach pozarządowych, mogłoby najskuteczniej zapobiegać patologiom życia społecznego, w tym szerzącej się biedzie. Niestety, w Polsce mamy ciągle jeszcze do czynienia bardziej z *demokracją proceduralną* niż z *uczestniczącą* ze słabą społeczną aktywnością, a w takiej sytuacji łatwo dochodzą do głosu różnego rodzaju demagogowie, którzy utrudniają rzeczową debatę społeczną.

10. Ubogimi są również *ludzie dotknięci cierpieniem fizycznym i psychicznym*, czyli osoby niepełnosprawne, stare i chore, w tym *również* chorzy psychicznie. Wzrost liczby tych ostatnich schorzeń to nie tylko jakaś forma ubóstwa, ale także jego skutek.

KOMUNIKATY/OGŁOSZENIA

Kalendarium obchodów XX rocznicy powstania NSZZ „Solidarność”

Uroczystości i imprezy centralne:

- Marzec 2000 – Konferencja „Samorządowa Rzeczpospolita”
- 30 kwietnia-1 maja 2000 – Ogólnopolska Pielgrzymka „Solidarność” do Watykanu
- 1 maja 2000 – Ogólnopolska Pielgrzymka „Solidarność” do św. Józefa w Kaliszu
- maj 2000 – Międzynarodowy Wyścig Kolarski Solidarność
- 29 sierpnia 2000 – Kongres 20-lecia NSZZ „Solidarność” - Gdańsk
- 30 sierpnia – uroczysty Krajowy Zjazd Delegatów NSZZ „Solidarność”, hala AWF
- 10-19 sierpnia 2000 – Międzynarodowy Festiwal Brydża Sportowego (Słupsk)
- 30 sierpnia – Koncert „Nie zapomnimy tamtych dni”, remake historycznego Koncertu Piosenki Zakazanej (hala AWF)
- 31 sierpnia – uroczystości rocznicowe w Gdańsku (msza św. przy Pomniku Poległych Stoczniovców, składanie wieńców i kwiatów)
- 3 września – uroczystość poświęcenia pomnika Porozumień Jastrzębskich (Jastrzębie Zdrój)
- 16-17 września – Pielgrzymka Świata Pracy na Jasną Górę

Uroczystości Regionu

Radomskiego:

- 30 kwietnia-1 maja 2000 – Ogólnopolska Pielgrzymka „Solidarność” do Watykanu
- 1 maja 2000 – Ogólnopolska Pielgrzymka „Solidarność” do św. Józefa w Kaliszu
- 21 maja – II Ogólnopolska Pielgrzymka Świata Pracy do Lichenia
- 25 czerwca – Regionalna Pielgrzymka „Solidarność” do Kałkowa

- 10-11 czerwca – VII Rocznicy Bieg Uliczny Młodzieży Szkół Podstawowych i Ponadpodstawowych
  - 16-18 czerwca – VII Turniej Zapasniczy Uczniowskich Klubów Sportowych o Puchar Przewodniczącego Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” Mariana Krzaklewskiego
  - 25 czerwca – obchody Rocznicy Radomskiego Protestu Robotniczego w Czerwiec '76
  - 12-13 sierpnia – Rocznicy Festyn Rodzinny z okazji XX-lecia powstania NSZZ „Solidarność” Radom-Kozienice
  - 11-12 listopada – Zawody Zapasnicze Młodzików z okazji Święta Niepodległości
- Oprócz ww. imprez odbędzie się też szereg innych organizowanych na szczeblu komisji terenowych, o których to działaniach informować będziemy na bieżąco.

□ Ogłoszenia

Kustosz Sanktuarium w Licheniu ks. Eugeniusz Makulski oraz Przewodniczący KK NSZZ „Solidarność” zapraszają ZR Ziemia Radomska wraz z pocztami sztandarowymi na II Ogólnopolską Pielgrzymkę Świata Pracy, która odbędzie się 20-21 maja br..

ZR informuje, że wyjazd delegacji radomskiej nastąpi 21 maja 2000 r. o godzinie 6.00 spod siedziby ZR przy ul. Traugutta 52. Koszt pielgrzymki 30 zł. Zgłoszenia w sekretariacie ZR, tel. 36-251-61. Termin zgłoszeń upływa 17 maja.

Program uroczystości:

20 maja

- 18.00 msza św.
- 19.30 Droga Krzyżowa

21 maja

- 9.30 koncert orkiestry i chóru
- 11.00 uroczysta msza św.

SZKOLENIA

Dział Szkoleń ZR organizuje następujące szkolenia:

1. Szkolenie ogólnozwiązkowe dla działaczy KZ – 3 dniowe. Koszt 40 zł. szkolenie odbędzie się w siedzibie ZR przy ul. Traugutta 52 w dn. 13-16.06.2000 r. Jest to szkolenie. Jest to podstawowe szkolenie związkowe wskazane dla każdego działacza.
2. Szkolenie ekonomiczne („Gra w przedsiębiorstwo”) – 5-dniowe. Koszt 250 zł. szkolenie odbędzie się w ZR kopanem w dn. 13-17.06.2000 r.

Zapisy i wpłaty przyjmowane są w siedzibie ZR przy ul. Traugutta 52, tel. 362-51-61.

Przewodniczący Sekcji Szkoleń
Andrzej G...

**BIULETYN INFORMACYJNY
NSZZ "SOLIDARNOŚĆ"
ZIEMIA RADOMSKA**

26 - 600 Radom
ul. Traugutta 52
tel. 36 25161, fax 36 238 04
Redakcja: Paweł PODLIPNIAK
tel. 360 - 03 - 38
Skład: M.W.

Wykonano przy użyciu sprzętu z dotacji
Instytutu Wolnych Związków Zawodowych AFL-CD

egzemplarz bezpłatny

Nasze konto: Zarząd Regionu NSZZ „Solidarność” Ziemia Radomska
PKO BP I O/Radom 10204317- 4079 - 270 - 1 - 111